

RIIGIKOHUS

Avaldatud veebilehel *Riigikohus* (<https://www.riigikohus.ee>)

Avaleht > Villu Kõve: kohtute töö vajab põhimõttelisi muudatusi

Villu Kõve: kohtute töö vajab põhimõttelisi muudatusi

5. juuni 2025

Riigikohtu esimees Villu Kõve ütles täna kohtunike täiskogul peetud ettekandes, et kohtusüsteem aeglustub juba mitmendat aastat järjest ja on põhjust muretsemiseks.

„Menetlustempo ja jõudlus on esimese ja teise astme kohtutes üldiselt halvenemas, kriitiline on seis ringkonnakohtutes. Aastail 2020 –2024 pikenesid menetlusajad maakohtutes keskmiselt 11 protsenti, halduskohtutes 21 ja ringkonnakohtutes 44 protsenti,“ kirjeldas Kõve.

Suurenenud on ka kohtunike tegevuse peale esitatud kaebuste arv – neid laekus kohtute esimeestele kokku üle 200. Enam kui pooltes kaebustes väljendati rahulolematust just menetluse kestusega. „Kaebustega tuleb tegeleda, kui inimesed on oma asja lahendamist aastate kaupa oodanud, kui kohtunik ei suuda paika panna selget menetlusplaani ega anda hinnangut asja lahendamise perspektiivi kohta või ei pea lubadustest kinni,“ rõhutas Kõve.

Riigikohtu esimehe sõnul on kohtunikule tänapäeva ühiskonnas kõrged ja kohati lausa üliinimlikud ootused. Pingeid põhjustavad nii suur töökoormus kui ka ebaõiglane kriitika.

„Kohtunike läbipõlemine on jõudnud ka avalikkuse ette ja on tänase täiskogu oluliseks teemaks. Me ei saa oodata ega normaalseks pidada pidevat ületundide tegemist, mille all kannatab kohtunik, tema elu ja kokkuvõttes õigusemõistmise kvaliteet. Samuti peaks kohtunikule jääma piisavalt aega õppimiseks ja enese täiendamiseks. Kuid tööaeg tuleb ka sisukalt ja mõistlikult täita,“ rõhutas Kõve.

Ainult lisaraha andmine pole lahendus

Riigikohtu esimehe hinnangul ei saa probleeme lahendada ainult kohtutele raha juurde andes, sest aastail 2017–2024 on eelarve ühe kohtuasja kohta kasvanud juba üle 80 protsendi. Samal ajal on kohtunike arvestuslik töökoormus tsiviilasjades ja eriti süüteasjades langenud ning ainult haldusasjades tõusnud. „Kokkuvõttes teeme vähemalt koguse poolest üha suurema raha eest aina vähem,“ nentis Kõve.

Olukorra parandamiseks on tema arvates kohtutes vaja põhimõttelisi töökorralduse muudatusi. Muu hulgas peaks aitama kohtuasju kiiremini lahendada suurem spetsialiseerumine.

Samas on kohtusüsteemi reformimise kava, esmajoones kohtute ühendamise plaan Kõve sõnul kohtunikonda lõhestanud. „Kuid meil ei ole eelnimetatud numbrite valguses põhjust rääkida, et kõik on süsteemis hästi ja töökorraldus optimaalne. Mõelgem kaasa, mida saaks olukorra parandamiseks kitsastes eelarvetingimustes ära teha,“ pani ta täiskogule tulnud kohtunikele südamele.

Kohtute uue haldusmudeli eelnõu on jõudnud praeguseks Riigikokku. „Esimese ja teise astme kohtute muutmine isehaldavaks süsteemiks koos põhiseadusliku institutsiooni staatusega oleks iseenesest kahtlemata

saavutus. Lootkem, et sellega kaasneb nii piisav finantseerimine, paindlikkus ja tõhusus ressursi kasutamisel kui ka kontroll IT-süsteemide arendamise üle,“ märkis Riigikohtu esimees.

Positiivsema poole pealt tõi Kõve muu hulgas välja, et valminud on kohtute uus arengukava, mis peaks ideaalis viima inimeste jaoks kiirema ja kvaliteetsema õigusemõistmiseni. „Oleme kohtute tehisintellekti baasil digiteerimiseks kokku pannud ambitsioonika lähteülesande, mis viiks kogu süsteemi täiesti uuele tasemele. Samamoodi tooksin esile pöörde tarbijakrediitiasjade menetlemises, mis paneb suurema vastutuse laenuandjatele, ja noorkohtunike süstemaatilise metoodilise koolituse,“ lisas kohtujuht.

Fakte Eesti kohtunikonnast:

- Tänapäevase seisuga on Eestis ametis 244 kohtunikku, neist mehi 78 ja naisi 166.
- Kohtunike keskmine vanus on 48,5 aastat. Võrreldes mullusega on see õige pisut langenud – 0,4 aastat.
- Kohtunikest pea pooled ehk 122 on asunud ametisse viimasel kümnel aastal. Umbes kolmandik uutest kohtunikest on endised kohtujuristid ja enam kui veerand advokaadid.
- Kohtunike põlvkonnavaheetus jätkub: hetkel on ametis 15 pensioniõigusega kohtunikku ja 2030. aastani tekib õigus jääda vanaduspuhkusele veel 29 kohtunikul.

Villu Kõve ettekannet on võimalik **täismahus lugeda siin** [1].

Fotode autor: Arno Mikkor / Riigikohus

Image not found

file:///data/www/www.riigikohus.ee/sites/default/files/elfinder/uudiste-migra/pildid/1422_20250605_foto%20Arno%20Mikkor.jpg

Image not found

file:///data/www/www.riigikohus.ee/sites/default/files/elfinder/uudiste-migra/pildid/1494_20250605_foto%20Arno%20Mikkor.jpg

Loe veel kohtunike täiskogul toimunud

- JÄRELVAADATAV: Täiskogu keskendus õigusemõistjate kohustustele ja vastutusele [2]
- Kohtunike täiskogu arutas, millised kohtuasjad vajavad kiireimat lahendust [3]
- Kohtunike täiskogu õhtul jagati tunnustust [4]

Teate sisestas:

Arno Pöder

pressiesindaja

5333 9846, 730 9042

arno [dot] poder@riigikohus [dot] ee

Allikas URL: <https://www.riigikohus.ee/et/uudiste-arhiiv/villu-kove-kohtute-too-vajab-pohimottelisi-muudatusi>

Lingid

[1]

https://www.riigikohus.ee/sites/default/files/elfinder/dokumendid/T%C3%A4iskogu/RKE_taiskogu_ettekanne_2025

[2] <https://www.riigikohus.ee/et/uudiste-arhiiv/jarelvaadav-kohtunike-taiskogu-keskendus-sel-aastal-oigusemoistjate-kohustustele-ja>

[3] <https://www.riigikohus.ee/et/uudiste-arhiiv/kohtunike-taiskogu-arutas-millised-kohtuasjad-vajavad-kiireimat-lahendust>

[4] <https://www.riigikohus.ee/et/uudiste-arhiiv/kohtunike-taiskogu-ohtul-jagati-tunnustust>